

Intuitív memória, múltba látó pszi?

A memória működését tekintve több pszichológiai hipotézis született, az egyik legvitatottabb összetevő azonban máig a felidézés, vagyis az emlék előhívása. A jelenlegi elméletek szerint a memóriába biokémiailag, illetve bioelektromosan rögzített információk különböző elérési utakon aktivizálhatók. Ismerve azonban a tudat időben kötetlen pszi képességeit, joggal vetődhet fel a kérdés: - lehet, hogy a memóriatartalmak felidézése magának a múltnak a látását jelenti?

Tudatműködéseink leírása a pszichológiában, természetszerűen az általunk ismert idő lineáris oksági rendszerében történik, ahol a folyamatok egymást generálják és az okozat nem előzi meg az okot. Az ismert pszi képességek ugyanakkor azt mutatják, hogy ez nem minden tudati észlelet esetében igaz, ilyen például a jövőérezékelés, vagy más néven a prekogníció is. A még meg nem történt események előzetes észlelete azt bizonyítja, hogy a tudat magasabb időbeli kiterjedésekben, dimenziókban is képes működni, ez a készség egyébként a múlt irányában is érvényes, de talán még helyesebb úgy fogalmazni, hogy ebben az időiségben nem érvényesek a múlt, a jelen és a jövő emberi fogalmai. Esetünkben mégis a múlt iránya a fontos, hiszen a memóriából felidézendő információk szintén a múltban kódolódtak, vagyis a konkrét esemény közvetlen eléréseként, illetve a bevésődési élmény „hívókulcsaként” is elképzelhető a pszi működése. Tovább egyszerűsítve a pszi hipotézisét, egy elvárás-észlelet egybeesést láthatunk, ami például a memória esetén, a kérdés-válasz szintjén segítheti a felidézést. Bár a mechanizmus hatékonysági foka vitatható, adott esetben az is elképzelhető, hogy tudatunk nem pusztán emlékszik egy információra, hanem ténylegesen „látja” a múltat, amiben az emlékkép akkor éppen „jelen” van. Az érzékszerveken túli észlelések ugyanakkor itt pusztán alapszinten is működőképesek lehetnek, ami az ismert és általános hatásokkal, a véletlennél szignifikánsan nagyobb eséllyel segíthet az emlék elérésben. Az emlékezés témakörében a pszi-nek egy másik és bonyolultabb lehetősége az, amikor valaki olyasvalamire emlékszik a múltból, amiről sem érzékszervi, sem logikai úton nem szerezhetett tudomást. Távérezékelési kísérletekben jutottak olyan felismerésekre, hogy ha a kísérleti alannyal a térbeli koordinátákon túl nem tudatosítják a jelen idő fontosságát, akkor előfordul, hogy egy adott helyszín múltbeli állapotát észleli. Ilyenkor a memória folyamatainak klasszikus értelmezései nyilvánvalóan nem jöhetnek szóba, vagyis ezt kizárólag a pszi ismeretlen fizikájú működésével magyarázhatjuk. Ebből kiindulva, a hipnózisban végzett regressziós kísérletekben fellépő különösen éles emlékezés (hipermnesia) is másképp látható, feltételezve, hogy az emlékek nemcsak az agyban tárolódnak. Mindezt megerősíteni látszik, hogy az úgynevezett reinkarnációs, vagy előző élet regressziókban akár történelmi korok távlatából merülnek fel olyan „emlékek”, amelyekhez az ezeket átélő agyában biztos nem őrződnek memóriatartalmak. Mit gondolhatunk mindezek után az emlékezésről? Talán azt, amit a tudattal kapcsolatos annyi más dologról, miszerint szellemi és mentális működéseink rendkívül összetettek. Bizonyos tudati folyamatok nyilvánvalóan az idegrendszeri működések alapján is megérthetők, más észleléseink és tudati hatásaink viszont már a magasabb tér-idő dimenziók létének elfogadását teszik szükségsszerűvé. A legvalószínűbb mégis az lehet, hogy tudatunk „több világ” határán létezik, amelyben a hatások összeadódnak, bár a nagyobb kiterjedések világa - legalábbis a mi tér-időnk tudatállapotából szemlélve – vélhetően örök rejtély marad...

(Paulinyi Tamás)